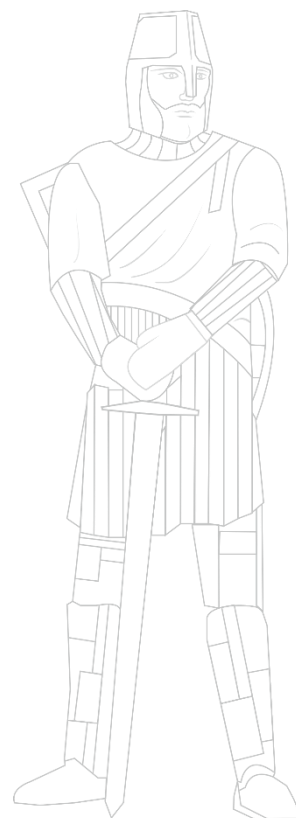

**Diagnoza sytuacji demograficznej,
społecznej, gospodarczej i przestrzennej Kamiennej Góry
sporządzona na potrzeby drugiej edycji Polsko
Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast**

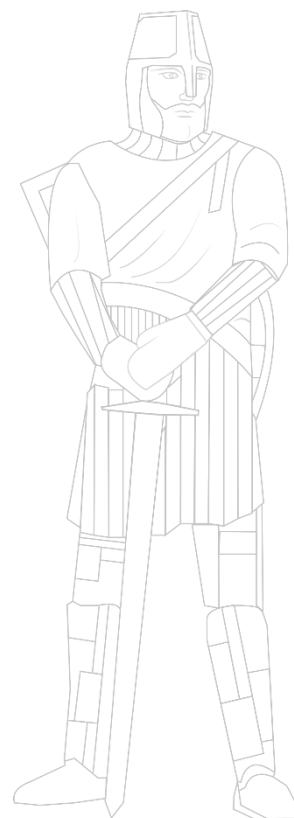
Kamienna Góra, listopad 2024 rok

Spis treści

1.	Podstawa prawna, cel, termin przeprowadzenia i interesariusze konsultacji społecznych.....	3
2.	Charakterystyka miasta.....	6
3.	Sytuacja demograficzna.....	7
3.1.	Osoby starsze i niepełnosprawne.....	7
3.2.	Dzieci i młodzież.....	9
3.3.	Opieka i edukacja.....	10
4.	Strefa gospodarcza.....	13
5.	Strefa przestrzenna.....	17
5.1.	Ochrona środowiska.....	17
6.	Udział partnera krajowego i współpraca bilateralna.....	19
7.	Podsumowanie.....	20

1. Podstawa prawna, cel, termin przeprowadzenia i interesariusze konsultacji społecznych.

Podstawa prawna.

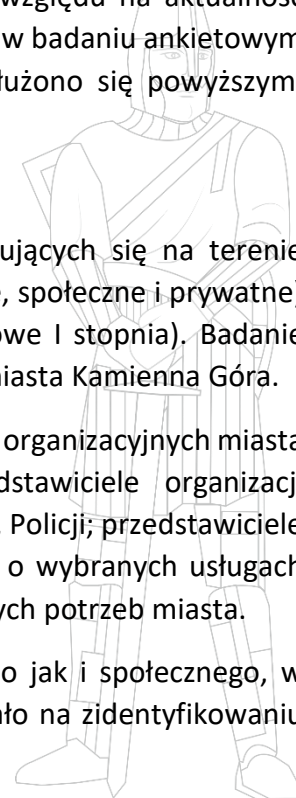
Delegacją do przeprowadzenia konsultacji społecznych, wymaganych w ramach Polsko Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast, jest umowa ramowa zawarta pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie wdrażania Drugiej Edycji Szwajcarskiej Pomocy Finansowej dla wybranych państw członkowskich Unii Europejskiej, podpisana w Warszawie dnia 5 grudnia 2022 r. (MP z 2023. Poz. 255) oraz Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 wskazująca jednostki samorządu terytorialnego z miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, uprawnione do składania wniosków o dofinansowanie w ramach Polsko Szwajcarskiej Pomocy Finansowej. W związku z faktem, że miasto Kamienna Góra znalazło się wśród 139 miast wskazanych w Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, Zarządzeniem Nr 352/2024 Burmistrza Miasta Kamienna Góra z dnia 01.10.2024 r. powołany został zespół projektowy ds. przygotowania i realizacji projektu w ramach Polsko Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast finansowanego ze środków Drugiej Edycji Szwajcarskiej Pomocy.

Termin i miejsce konsultacji.

1. Konsultacje społeczne zostały przeprowadzone na terenie miasta Kamienna Góra w formie ankietowej w terminie od 8 października do 21 października 2024 roku.
2. Do przygotowania diagnozy wykorzystano także badanie opinii mieszkańców na temat warunków życia i diagnozy problemów społecznych przeprowadzone w lutym 2022 roku w ramach prac nad przygotowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Ze względu na aktualność strategii (przyjęta na lata 2022-2026) oraz bieżący charakter poruszonych w badaniu ankietowym zagadnień i problemów społecznych, w diagnozie potrzeb miasta posłużono się powyższymi danymi.

Interesariusze konsultacji społecznych i zakres konsultacji.

1. Uczniowie ostatnich/przedostatnich klas szkół ponadpodstawowych znajdujących się na terenie miasta Kamienna Góra. Badaniem objęto wszystkie rodzaje szkół (tzn. publiczne, społeczne i prywatne) oraz wszystkie typy szkół (tzn. licea ogólnokształcące, technika, szkoły branżowe I stopnia). Badanie dotyczyło planów edukacyjnych i zawodowych młodzieży oraz opinii na temat miasta Kamienna Góra.
2. Liderzy miasta Kamienna Góra (władze miasta i powiatu; dyrektorzy jednostek organizacyjnych miasta i powiatu; dyrektorzy spółek komunalnych, urzędu pracy; radni; przedstawiciele organizacji pozarządowych; lokalni proboszczowie; komendant Powiatowej Straży Pożarnej, Policji; przedstawiciele klubów sportowych, dziennikarze). Badanie dotyczyło poznania opinii liderów o wybranych usługach samorządowych, oceny warunków życia w mieście oraz określenia najważniejszych potrzeb miasta.
3. Przedsiębiorcy, będący ważnymi uczestnikami życia zarówno gospodarczego jak i społecznego, w znacznym stopniu wpływający na potencjał rozwojowy miasta. Badanie polegało na zidentyfikowaniu

obszarów współpracy oraz wzajemnych oczekiwań w celu wypracowania profesjonalnych mechanizmów współpracy między sektorem samorządowym i biznesowym, gdyż wzmocnienie przedsiębiorczości na

poziomie lokalnym jest jednym z najskuteczniejszych sposobów zmniejszania bezrobocia, zatrzymania odpływu mieszkańców do innych ośrodków w szczególności młodych i aktywnych osób.

4. W badaniu opinii mieszkańców na temat warunków życia i diagnozy problemów społecznych przeprowadzonym w lutym 2022 roku udział wzięło 166 respondentów. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 36-50 lat, następnie w wieku 26-35. W ankiecie udział wzięli również mieszkańcy w wieku powyżej 60 roku życia oraz osoby w wieku 51-60 lat. Najmniej liczną grupę stanowiły osoby w wieku 18-25 lat. Celem ankiety było poznanie oceny aktualnych warunków życia mieszkańców, określenie problemów społecznych oraz dobór odpowiednich kierunków działań niezbędnych do podjęcia w celu dalszego rozwoju społecznego miasta.

Przebieg konsultacji.

Konsultacje w formie anonimowych, dobrowolnych ankiet online zostały przeprowadzone w trzech grupach respondentów (młodzież, liderzy, przedsiębiorcy), uznanych za szczególnie ważnych ze względu na ich rolę i wpływ zarówno na kształtowanie lokalnej opinii społecznej, jak też podejmowane decyzje w sferze publicznej. Wyłoniona grupa respondentów uznana została za ekspertów, tzn. osoby najlepiej poinformowane, wpływowe i opiniotwórcze. W badaniu uznano, że nie liczebność respondentów ma znaczenie, ale trafność ich doboru decyduje o wadze głosu i jego wartości diagnostycznej. Najliczniejszą grupę respondentów stanowiła młodzież, którą uznano za najważniejszą, gdyż to ona w przyszłości stanowić będzie o kształcie miasta, a zahamowanie jej odpływu jest kluczowym zadaniem dla władz miasta.

1. Konsultacje trwały 14 dni, przeprowadzone zostały online przez Związek Miast Polskich (ZMP) w porozumieniu z miastem Kamienna Góra. Udział w badaniu wzięło 280 osób z trzech grup respondentów. Część kluczowych dla miasta pytań ujęta została w ankietach skierowanych do każdej grupy, co dało możliwość porównania opinii i punktów widzenia.
2. W konsultacjach społecznych przeprowadzonych w 2022 roku w ramach przygotowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie miasta Kamienna Góra na lata 2022-2026, wykorzystano jako technikę badawczą kwestionariusz ankiety, składający się z pytań zamkniętych. W badaniu udział wzięło 166 respondentów z terenu miasta, w tym 97 kobiet i 69 mężczyzn.

Cel konsultacji.

Celem konsultacji było zebranie materiału diagnostycznego identyfikującego problemy i potencjały miasta, oczekiwania i aspiracje jego mieszkańców oraz przedstawicieli różnych grup społecznych. Zebrany materiał został wykorzystany do oceny potencjałów i słabych stron miasta, obszarów wzrostu i spadku. Pomógł zidentyfikować przyczyny i potencjalne skutki zjawisk kryzysowych oraz określić działania, które mogą wykorzystać potencjał lub przeciwdziałać niekorzystnym tendencjom.

Wyniki badania ankietowego wykorzystano w diagnozie potrzeb i preferencji mieszkańców oraz będą wykorzystane i uwzględnione w opracowaniu strategii rozwoju miasta Kamienna Góra.

Na podstawie konsultacji społecznych oraz analizy dokumentów strategicznych określono wyzwania rozwojowe stojące przed miastem Kamienna Góra w obszarze zarówno demograficznym, gospodarczym, społecznym jak i środowiskowo-przestrzennym. W odpowiedzi na potrzeby i problemy miasta wytypowano obszary tematyczne oraz określono cele szczegółowe Wstępnej Propozycji Projektu składanej w ramach Polsko Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast. Cele do realizacji w ramach wniosku o dofinansowanie zostały określone tak by w pełni wykorzystać potencjały miasta i jego grup społecznych.

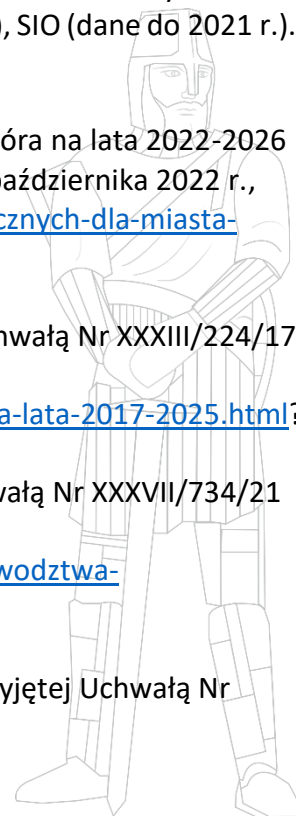
Źródła danych wykorzystanych do opracowania diagnozy.

Dane pochodzą z ankiet online przeprowadzonych przez Związek Miast Polskich (ZMP) w porozumieniu z miastem Kamienna Góra, a także m.in. ze statystyk publicznych w tym informacji dostarczonych przez Główny Urząd Statystyczny (Bank Danych Lokalnych), narzędzia Monitor Rozwoju Lokalnego stworzony przez Związek Miast Polskich; predefiniowanego raportu opracowanego przez Związek Miast Polskich dla miasta Kamienna Góra, opublikowanego na stronie wsparciemiest.pl pod adresem: <https://wsparciemiest.pl/baza-wiedzy/dane-i-badania/raporty/>

Źródłem danych finansowych są bazy danych publikowane przez Ministerstwo Finansów w Biuletynie Informacji Publicznej. W przypadku danych dotyczących liczby ludności zastosowanie znalazły ogólnodostępne dane z Banku Danych Lokalnych GUS. Zakres czasowy obejmuje lata 2018-2022. Dane oraz wskaźniki do raportów wygenerowane zostały z Monitora Rozwoju Lokalnego, systemu bazującego na danych dostępnych w GUS BDL, oraz danych pozyskanych przez ZMP z innych źródeł takich jak: MF (dane do 2022 r.), POLTAX (dane do 2020 r.), ZUS (dane do 2022 r.), SIO (dane do 2021 r.).

W diagnozie wykorzystano także dane pochodzące ze:

1. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Kamienna Góra na lata 2022-2026 przyjętej Uchwałą Nr LXI/399/22 Rady Miasta Kamienna Góra z dnia 26 października 2022 r., <https://bip.kamiennagora.pl/strategia-rozwiazywania-problemow-spoecznych-dla-miasta-kamienna-gora-na-lata-2022-2026.html?>
2. Strategii Rozwoju Miasta Kamienna Góra na lata 2017-2025 przyjętej Uchwałą Nr XXXIII/224/17 Rady Miasta Kamienna Góra z dnia 26 kwietnia 2017 r. <https://bip.kamiennagora.pl/strategia-rozwoju-miasta-kamienna-gora-na-lata-2017-2025.html?>
3. Dolnośląskiej Strategii Integracji Społecznej na 2021-2030 przyjętej Uchwałą Nr XXXVII/734/21 Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 września 2021 r., <https://bip.dops.wroc.pl/download/DSIS-2030---uchwala-Sejmiku-Wojewodztwa-Dolnoslaskiego-1677744094.pdf>
4. Strategii Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 r. przyjętej Uchwałą Nr XLIX/331/18 Rady Miasta Kamienna Góra z dnia 29 sierpnia 2018 r.,

<https://bip.kamiennagora.pl/strategia-rozwoju-aglomeracji-walbrzyskiej-z-perspektywa-do-2030-r.html?>

5. Krajowej strategii rozwoju regionalnego 2030.
<https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/krajowa-strategia-rozwoju-regionalnego>
6. Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kamienna Góra na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 r. przyjętego Uchwałą Nr LXIX/442/23 Rady Miasta Kamienna Góra z dnia 29 marca 2023 r. zmieniającego uchwałę w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska dla miasta Kamienna Góra”.
<https://bip.kamiennagora.pl/program-ochrony-srodowiska.html?>

2. Charakterystyka miasta.

Kamienna Góra to miasto i gmina położona na pograniczu południowo-zachodniej Polski, w południowej części województwa dolnośląskiego, w powiecie kamiennogórskim. Ze względu na fakt, że w odległości zaledwie kilku kilometrów znajduje się granica państwowa z sąsiednim krajem Republiką Czeską, miasto tworzy polsko czeskie pogranicze. Łączna powierzchnia miasta wynosi 18 km², którą zamieszkuje mniej niż 20 tys. mieszkańców (wg danych Wydziału Ewidencji Ludności Urzędu Miasta na dzień 25.10.2024 r. – 16.368). Kamienna Góra jest gminą miejską, siedzibą władz powiatu kamiennogórskiego i gminy wiejskiej Kamienna Góra. Wchodzi również w skład Aglomeracji Wałbrzyskiej, tworzonej przez 22 gminy. Miasto Kamienna Góra sąsiaduje z gminą wiejską Kamienna Góra oraz z gminą Czarny Bór. Sama miejscowość położona jest centralnie w Kotlinie Kamiennogórskiej oraz częściowo na stokach Czarnego Lasu i Gór Kruczych w Sudetach Środkowych, nad rzeką Bóbr, u ujścia jego prawego dopływu rzeki Zadrny. Miasto oraz cała Kotlina Kamiennogórska otoczone są pasmami wzniesień i wzgórz, których wysokość nie przekracza 1000 m n.p.m.

W Kamiennej Górze funkcjonują następujące jednostki organizacyjne:

- Centrum Obsługi Jednostek Gminy Miasta Kamienna Góra,
- Szkoła Podstawowa nr 1 im. ks. Jana Twardowskiego,
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Tkaczy Śląskich,
- Przedszkole Publiczne Nr 1,
- Przedszkole Publiczne Nr 2,
- Przedszkole Publiczne Nr 3,
- Żłobek Miejski,
- Miejska Biblioteka Publiczna,
- Muzeum Tkactwa,
- Centrum Kultury,

- Miejskie Centrum Kultury Fizycznej,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

3. Sytuacja demograficzna.

3.1. Osoby starsze i niepełnosprawne.

Analiza sytuacji demograficznej Kamiennej Góry pokazała, iż na przestrzeni ostatnich lat utrzymywała się tendencja spadkowa liczby mieszkańców. W 2020 roku miasto liczyło 18 585 mieszkańców, w 2022 roku liczba ta wynosiła 17 376 osób, a w 2024 roku 16 368 osób (stan na dzień 25.10.2024 r.).

Oznacza to, że na przestrzeni lat Kamienna Góra straciła około 11,93% mieszkańców. Spadek wynikał przede wszystkim z niekorzystnej struktury demograficznej oraz niskiej dzietności. W 2022 roku około 28% ludności miasta stanowiły osoby w wieku senioralnym. Dla porównania należy podać, iż w 2012 roku liczba ta wynosiła zaledwie 20,76%. Stale maleje przy tym odsetek ludzi młodych. Jest to zjawisko typowe w wyniku migracji oraz starzenia się populacji. Zgodnie z danymi zamieszczonymi w raporcie demograficznym dedykowanym przez ZMP dla miasta Kamienna Góra, wielkości podane w piramidzie wieku ludności na przestrzeni 10 lat uległy odwróceniu. W 2002 roku liczba dzieci w wieku od 0-4 kształtowała się na poziomie dziewczynki – 493; chłopcy 537. Natomiast liczba osób w wieku 85 lat i więcej – kobiety 94; mężczyźni 27. Natomiast w 2022 roku liczba dziewczynek w wieku od 0-4 wynosiła 226; chłopców 275, gdzie liczba osób w wieku 85 lat i powyżej wynosiła odpowiednio kobiety 400; mężczyźni 103.

2002 ROK

2022 ROK

Źródło: dane Związku Miast Polskich ze strony <https://wsparciemiast.pl/baza-wiedzy/dane-i-badania/raporty/kamienna-gora/>

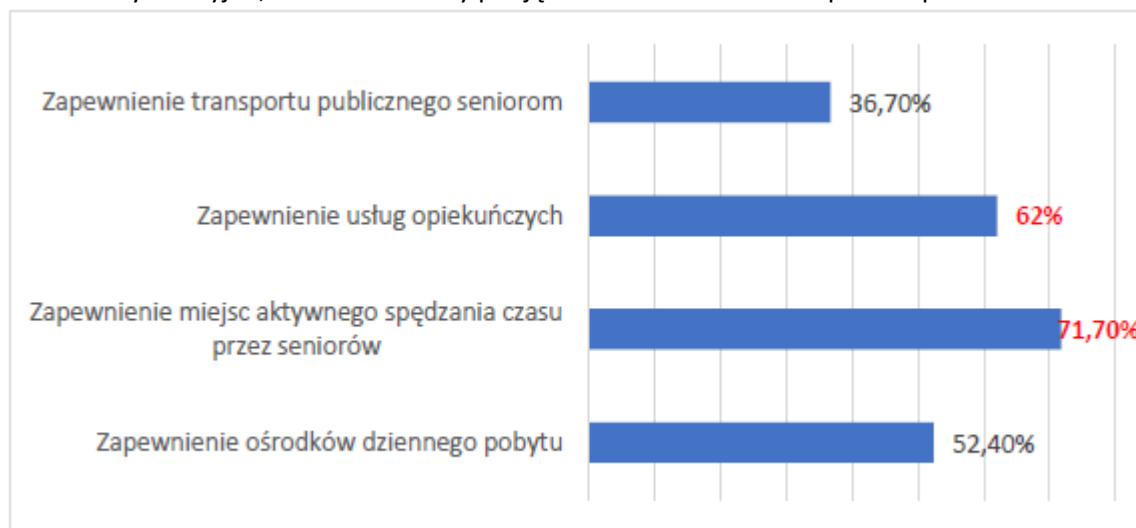
Powyższe dane pokazują, iż na terenie miasta wyraźnie zwiększyła się liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Oznacza to konieczność podjęcia działań na rzecz zapewnienia opieki osobom starszym, wspierania ich w codziennym funkcjonowaniu, a przede wszystkim aktywizowaniu ich w celu jak najdłuższego zachowania aktywności społecznej. Tym bardziej, że na terenie miasta obserwujemy ujemny przyrost naturalny. Dodatkowym czynnikiem jest fakt zanikania w społeczeństwie modelu rodziny wielopokoleniowej. Oznacza to brak zastępowalności pokoleń oraz coraz mniejszą liczbę osób aktywnych zawodowo opiekujących się coraz liczniejszą grupą osób starszych. Osoby starsze pozostają wówczas same w swoim miejscu zamieszkania, a pogarszający się stan ich zdrowia oraz niepełnosprawność utrudniają im samodzielne funkcjonowanie.

Badanie opinii społecznej mieszkańców na temat warunków życia i diagnozy problemów społecznych zostało przeprowadzone w lutym 2022 rok w ramach prac nad przygotowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022-2026. Aż 71,7% respondentów wskazało na

konieczność podjęcia działań na rzecz seniorów w postaci **utworzonych miejsc aktywnego spędzania wolnego czasu. Jako istotne zadanie 52,4% respondentów wskazało zapewnienie ośrodków dziennego pobytu dla osób starszych.**

Działania aktywizacyjne, które należałoby podjąć na rzecz seniorów w opinii respondentów.

Źródło: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Kamienna Góra na lata 2022-2026.

Sytuacja ta skłoniła Miasto Kamienna Góra do podjęcia starań o pozyskanie środków zewnętrznych na utworzenie na terenie miasta Domu Dziennego Pobytu dla seniorów i osób niepełnosprawnych, oferującego bezpłatne miejsce spotkań z bogatym wachlarzem zajęć kulturalno-oświatowych. Uczestnikami placówki będą zarówno mieszkańcy Kamiennej Góry, ale także osoby z terenu powiatu i gminy Kamienna Góra.

W celu rzeczywistej poprawy sytuacji osób starszych oraz samotnych i faktycznej realizacji ww. przedsięwzięcia, miasto Kamienna Góra podpisze list intencyjny zarówno z gminą jak i powiatem o wspólnej realizacji projektu w ramach Drugiej Edycji Polsko-Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast zmierzającego do utworzenia Domu Dziennego Pobytu w dawnym budynku po gimnazjum na ul. Lubawskiej 8 w Kamiennej Górze. Potrzebę utworzenia ww. placówki potwierdzili również liderzy miasta i przedsiębiorcy, którzy w ankiecie przeprowadzonej przez ZMP w październiku 2024 roku pozytywnie ustosunkowali się do tego pomysłu. Aż 67,86 % ankietowanych liderów oraz 42,86 % przedsiębiorców, bardzo dobrze oceniło pomysł pozyskania środków zewnętrznych i utworzenie domu dziennego pobytu dla seniorów i osób niepełnosprawnych.

Pomysł ten wpisuje się również w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kamienna Góra na lata 2022-2026 przyjętą Uchwałą Nr LXI/399/22 z dnia 26 października 2022 roku (str. 71-75). Głównym celem Strategii jest aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez zbudowanie sprawnego i profesjonalnego systemu wsparcia społecznego na terenie miasta Kamienna Góra. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Kamienna Góra sformułowano następujące kierunki interwencji (działań), które mają przyczynić się do realizacji założonych celów strategicznych.

Celem strategicznym jest:

Cel III – Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cel szczegółowy to:

2. Zwiększenie aktywności społecznej seniorów i osób niepełnosprawnych.

Kierunek interwencji (strona 75 strategii):

2. Rozwijanie oferty spędzania wolnego czasu kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych, a także dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

4. Realizacja działań ukierunkowanych na integrację międzypokoleniową oraz aktywność społeczną osób starszych i niepełnosprawnych, w szczególności poprzez włączenie w inicjatywy wolontarystyczne i międzypokoleniowe.

7. Organizacja miejsc integracji społecznej (kluby seniora).

Pomysł utworzenia Domu Dziennego Pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych wpisuje się także w:

1. Dolnośląską Strategię Integracji Społecznej na 2021-2030 przyjętą Uchwałą Nr XXXVII/734/21 Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 września 2021 r. (str. 149-151).

Cel strategiczny 6. Upowszechnianie i rozwój usług wspierających funkcjonowanie osób starszych i o ograniczonej sprawności w życiu codziennym i społeczności lokalnej.

Cel operacyjny 6.1. Wspieranie i rozwój usług na rzecz osób starszych o ograniczonej sprawności funkcjonalnej ukierunkowanych na wspomaganie ich samodzielności i zapewnienie im opieki.

Rodzaje działań: Wspieranie rozwoju sieci ośrodków wsparcia dziennego dla osób starszych i o ograniczonej sprawności funkcjonalnej.

Cel strategiczny 7. Pobudzanie i wspieranie aktywności seniorów w perspektywie indywidualnej i społecznej.

Cel operacyjny 7.1. Propagowanie zasad „dobrego starzenia się”, wspomagających jak najdłuższe zachowanie sprawności funkcjonalnej, samodzielności i aktywności w życiu społecznym i zawodowym.

Rodzaje działań: Tworzenie, rozwój i wspieranie programów na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej seniorów.

Cel operacyjny 7.2 Wspieranie i popularyzacja oferty spędzania wolnego czasu, rozwoju intelektualnego, aktywności fizycznej seniorów.

Rodzaje działań: Upowszechnianie informacji o ofercie spędzania czasu wolnego, rozwoju intelektualnego, aktywności fizycznej. Upowszechnianie i promocja rozwiązań i projektów służących aktywizacji seniorów.

2. Strategię Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 roku, przyjętej Uchwałą Nr XLIX/331/18 Rady miasta Kamienna Góra z dnia 29 sierpnia 2018 roku (str. 70 ww. strategii).

Cel strategiczny 2 – rewitalizacja.

Priorytet 2.3. Aktywna i zdrowa społeczność.

Działanie 2.3.7. Wzmocnienie polityki senioralnej.

3.2. Dzieci i młodzież.

Szczególnie niekorzystnym zjawiskiem dla miasta Kamienna Góra jest odpływ ludzi młodych. Dane dotyczące salda migracji wskazują, iż osoby młode częściej niż starsze decydują się na opuszczenie miasta. Potwierdzają to dane z ankiet przeprowadzonych wśród młodzieży ostatnich klas szkół ponadpodstawowych znajdujących się na terenie miasta. Aż 26,27% ludzi młodych chciałoby w przyszłości mieszkać za granicą; 22,03% na terenie województwa dolnośląskiego; 19,92% w innym regionie w Polsce, a zaledwie 3,39% w mieście Kamienna Góra. Spośród badanej młodzieży 45,76% deklaruje podjęcie dalszej nauki na studiach co wiąże się z koniecznością wyjazdu poza miejsce zamieszkania.

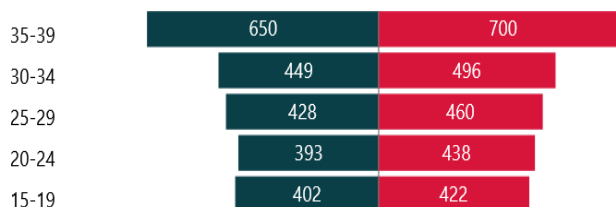

Potwierdza to piramida wieku ludności miasta Kamienna Góra opracowana przez Związek Miast Polskich. Wynika z niej wyraźne zmniejszanie się na przestrzeni 10 lat liczby ludności w przedziale wiekowym przedprodukcyjnym i produkcyjnym:

2002 ROK

2022 ROK

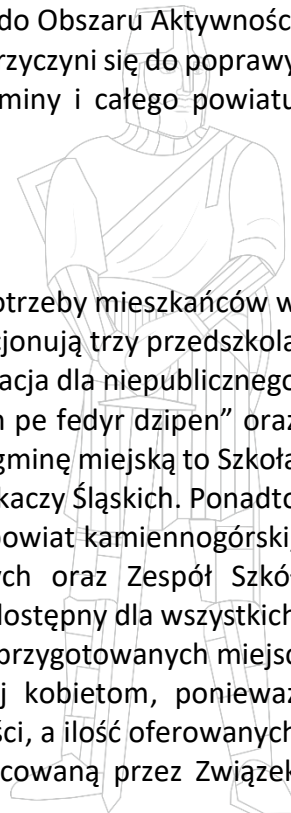

Źródło: dane Związku Miast Polskich ze strony <https://wsparciemiast.pl/baza-wiedzy/dane-i-badania/raporty/kamienna-gora/>

Najważniejszym zadaniem jakie staje przed miastem Kamienna Góra jest zatrzymanie odpływu wykształczonej młodzieży, która mogłaby zasilać kadry na lokalnym rynku pracy. Wpłyne to pozytywnie na rozwój przedsiębiorczości i zwiększy aktywność gospodarczą mieszkańców. Wykwalifikowana kadra pracowników wpłyne pozytywnie na szybki rozwój miasta, co z kolei stanie się impulsem dla młodych do podejmowania decyzji o zamieszkaniu na terenie miasta i zakładaniu tu rodzin. Obecność młodych ludzi wpłyne pozytywnie na osoby starsze, które będą miały zapewnioną opiekę najbliższych, poprawi się ich kondycja psychiczna, chęć do życia i aktywnego uczestniczenia w ofercie kulturalno-rozrywkowej miasta. Proces zatrzymania młodych wykształconych, mieszkańców możliwy będzie dzięki przygotowaniu atrakcyjnych miejsc pracy. To jednak wymaga stworzenia lepszych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej. Rozwój gospodarczy poprawi się również w efekcie działań podjętych przez miasto zmierzających do budowy i uzbrojenia drogi dojazdowej do Obszaru Aktywności Gospodarczej na którą składają się działki inwestycyjne. Realizacja tego zadania przyczyni się do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej nie tylko miasta Kamienna Góra, ale także gminy i całego powiatu kamiennogórskiego.

3.3. Opieka i edukacja.

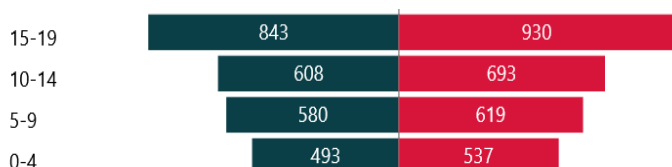
Infrastruktura edukacyjna na terenie miasta Kamienna Góra zaspokaja potrzeby mieszkańców w dostępie do edukacji i opieki nad najmłodszymi dziećmi. Na terenie miasta funkcjonują trzy przedszkola publiczne oraz jeden żłobek. Dodatkowo z budżetu samorządu udzielana jest dotacja dla niepublicznego przedszkola „Stokrotka”, Integracyjnego Punktu Przedszkolnego „Romano drom pe fedyr dzipen” oraz Prywatnego Klubu Dziecięcego „Bartek”. Szkoły podstawowe prowadzone przez gminę miejską to Szkoła Podstawowa nr 1 im. ks. Jana Twardowskiego oraz Szkoła Podstawowa nr 2 im. Tkaczy Śląskich. Ponadto na terenie miasta funkcjonują placówki ponadpodstawowe prowadzone przez powiat kamiennogórski, tj. Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących oraz Zespół Szkół Specjalnych. System edukacji i opieki nad dziećmi w mieście jest rozbudowany i dostępny dla wszystkich mieszkańców z terenu miasta jak i zainteresowanych osób z terenu gminy. Ilość przygotowanych miejsc w placówkach oświatowych zapewnia możliwość podjęcia pracy zawodowej kobietom, ponieważ placówki prowadzą rekrutację dzieci w oparciu o zasadę powszechnej dostępności, a ilość oferowanych miejsc odpowiada zapotrzebowaniu. Zgodnie z piramidą wieku ludności opracowaną przez Związek

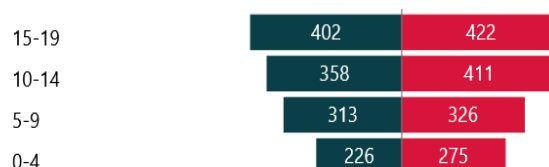

Miast Polskich na przestrzeni ostatnich 10 lat liczba dzieci w wieku żłobkowo/przedszkolnym zmniejszyła się prawie o połowę. Sytuacja ta dotyczy także młodzieży uczęszczającej do szkół ponadpodstawowych.

2002 ROK

2022 ROK

Źródło: dane Związku Miast Polskich ze strony <https://wsparciemiast.pl/baza-wiedzy/dane-i-badania/raporty/kamienna-gora/>

Badanie ankietowe przeprowadzone przez ZMP wśród liderów miasta, pokazało, że aż 46,43 % badanych dobrze oceniło usługi edukacyjne w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobki); 32,14 % bardzo dobrze oceniło usługi przedszkolne; 64,29 % dobrze oceniło edukację dzieci w szkołach podstawowych; 46,43% dobrze oceniło edukację młodzieży w liceach ogólnokształcących; 50,00% dobrze oceniło edukację młodzieży w szkołach branżowych i technicach zawodowych.

Wydaje się, że system opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz system edukacji szkolnej zorganizowany jest na terenie miasta prawidłowo. Ilość miejsc w placówkach odpowiada zapotrzebowaniu rynku lokalnego, a także obsługuje uczniów z terenu gmin ościennych.

Jednak zjawisko ujemnego przyrostu naturalnego, które występuje na terenie zarówno miasta jak i powiatu kamiennogórskiego, stawia przed organami prowadzącymi szkoły nowe wyzwania.

Z jednej strony istotne jest wspieranie dzietności, z drugiej strony w przypadku malejącej liczby dzieci rosną **koszty utrzymania placówek przedszkolnych i szkolnych**. Sytuację tą dodatkowo skomplikowała reforma edukacji, wdrażana zgodnie z harmonogramem od 2016 roku, która nie tylko wprowadziła 8 letnią szkołę podstawową, 4-letnie liceum i 5-letnie technikum, ale również zmiany w szkolnictwie zawodowym oraz nowe rozwiązania w zakresie funkcjonowania szkół i placówek (zlikwidowano gimnazja). W mieście Kamienna Góra, podobnie jak w wielu miastach w Polsce, w wyniku reformy pozostał budynek, w którym wcześniej funkcjonowało publiczne gimnazjum. Obecnie funkcjonuje w nim jedynie Centrum Obsługi Jednostek Gminy Miejskiej Kamienna Góra oraz pomieszczenia, które użyczane były czasowo w zależności od potrzeb miasta (schronienie dla uchodźców z Ukrainy, powodzianie).

Budynek na ul. Lubawskiej jest ogromny ze znacznym przynależnym terenem, na którym znajdują się miejsca parkingowe oraz boiska sportowe. Natomiast publiczne przedszkole Nr 3 będące jednostką organizacyjną gminy, zlokalizowane jest w starym budynku bez przestrzeni umożliwiającej dzieciom atrakcyjne spędzanie wolnego czasu na świeżym powietrzu. Zamysłem władz miasta w ramach ograniczenia znacznych wydatków na remonty i utrzymanie starego budynku, jest przeniesienie funkcjonującego przedszkola do budynku na ul. Lubawskiej, gdzie dodatkowo utworzony zostanie żłobek dla dzieci w wieku 0-3. Pomysł ten poddano konsultacjom społecznym. W ramach ankiet przeprowadzanych w październiku 2024 roku przez ZMP poproszono o dokonanie oceny pomysłu kompleksowego wyremontowania dawnego budynku po gimnazjum wraz z przynależnym terenem i przeznaczenia go na cele żłobka i przedszkola, z zastrzeżeniem, że przeniesione zostanie tam jedno z

istniejących już przedszkoli. 50,00% respondentów z grupy liderów miasta bardzo dobrze oceniło ten pomysł; 21,43 % oceniło go raczej dobrze. Jedynie 3,57 % uznało ten pomysł za zły.

Środki publiczne powinny być wydatkowane w sposób racjonalny i gospodarny z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców. Powyżej zaprezentowane wyniki ankiet przedstawiających preferencje wybranych grup społecznych, a także omówione dane statystyczne i wskazane odniesienia do strategii, potwierdzają słuszność zamierzeń władz miejskich w zakresie zorganizowania na terenie miasta Kamienna Góra w dawnym budynku po gimnazjum na ul. Lubawskiej Domu Dziennego Pobytu dla seniorów i osób niepełnosprawnych (umieszczonego na jednej kondygnacji), przeniesienie przedszkola publicznego Nr 3 (druga kondygnacja budynku) oraz stworzenie żłobka publicznego dla dzieci w wieku od 0-3 (trzecia kondygnacja budynku).

Placówki, które stawiają na integrację międzypokoleniową otwierane są na całym świecie. Dzieci rozwijają swoje umiejętności emocjonalne i społeczne, a seniorzy czują się potrzebni i choć na chwilę mogą zapomnieć o swoich chorobach. Osoby starsze, dzięki obecności dzieci, odzyskują radość i energię. Różnorodność tych grup staje się ich siłą, seniorzy i przedszkolaki służą sobie nawzajem, ich potrzeby uzupełniają się. Synergia pokoleń pokazuje, że każdy człowiek, niezależnie od wieku potrzebuje ciepła, serdeczności i poczucia bycia ważnym. Brak zajęć, ograniczenie kontaktów społecznych i związany z tym spadek zainteresowania losami miasta czy udziału w imprezach i wydarzeniach kulturalnych, powoduje, że osoby starsze i niepełnosprawne koncentrują swoją uwagę głównie wokół chorób, a miejscem ich spotkań stają się przychodnie i gabinety lekarskie. Brak alternatywnych zajęć dla tych grup społecznych powoduje wzrost ich zapotrzebowania na specjalistyczne usługi opieki zdrowotnej. Stworzenie bezpłatnego i otwartego miejsca spotkań oferującego bogaty wachlarz zajęć edukacyjnych przyczyni się do poprawy psychofizycznej kondycji grup osób defaworyzowanych, skłoni także do zachowań samopomocowych, wymiany doświadczeń, uruchomi cały pakiet zachęt do podejmowania w grupie nowych wyzwań, wspólnego udziału w miejskich imprezach, wyjazdach na turnusy rehabilitacyjne/sanatoria lub udziału w wycieczkach po regionie. Aktywność będzie najlepszą alternatywą dla konieczności organizowania przez miasto pomocy psychologicznej i terapeutycznej osób długotrwale pozostających w samotności lub izolacji spowodowanej brakiem osób bliskich lub niepełnosprawnością.

Miasto Kamienna Góra zachęcone możliwością zawarcia współpracy bilateralnej z miastem szwajcarskim postanowiło wpisać zadanie utworzenia na ul. Lubawskiej Domu Dziennego Pobytu wraz z przedszkolem i żłobkiem do Wstępnej Propozycji Projektu przygotowywanej w ramach Polsko Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast. Dla Kamiennej Góry jest to jedyna i niepowtarzalna szansa na poznanie wielopokoleniowych placówek działających na terenie Szwajcarii. Doświadczenia i dobre praktyki w działających placówkach międzypokoleniowych staną się inspiracją i skarbnicą wiedzy dla władz miejskich i powiatowych, a także pracowników dziennego domu, przedszkola i żłobka.

Skutkiem braku adaptacji budynku na ul. Lubawskiej w Kamiennej Górze na potrzeby Dziennego Domu Opieki, przedszkola i żłobka będzie konieczności dalszego utrzymywania przez miasto budynku przedszkola wymagającego gruntownych remontów oraz ponoszenia zbędnych w budżecie miasta kosztów utrzymania pustego budynku po gimnazjum. Sytuacja ta spowoduje dalsze pogarszanie się kondycji finansowej miasta Kamienna Góra, gdyż wysokie a niepotrzebne wydatki z budżetu oraz niewystarczający rozwój gospodarczy i inwestycyjny miasta przy utrzymującej się dużej liczbie osób starszych i niepełnosprawnych wymagających objęcia pomocą i wsparciem, spowoduje ciągłe pogłębianie się deficytów miasta i utrwalanie jego pozycji na liście miast tracących swoje funkcje społeczno-gospodarcze. Ta sytuacja spowoduje dalszy odpływ ludzi młodych, którzy po zdobyciu wykształcenia zmuszeni będą do poszukiwania dobrze płatnej pracy poza Kamienną Górą.

Zadanie to wpisuje się w **Cel szczegółowy IV Polsko Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast. Wzmocnienie systemów społecznych.**

Obszar tematyczny 11. Mniejszości i grupy w niekorzystnej sytuacji społecznej.

Wskaźniki:

W 58P – liczba przeprowadzonych aktywności mających na celu integrację grup defaworyzowanych społecznie. Tym wskaźnikiem rozliczane będzie tworzenie rozwiązań instytucyjnych wspierających działania na rzecz mniejszości i osób zagrożonych wykluczeniem – Dom Dziennego Pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz wsparcie działań opiekuńczo-wychowawczych- opieka żłobkowa i przedszkolna.

W59P liczba osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społecznej, korzystających ze wsparcia w ramach działań mających na celu zmniejszenie różnic społeczno-gospodarczych lub społecznych.

Tym wskaźnikiem rozliczne będą inwestycje w infrastrukturę społeczną by stworzyć warunki sprzyjające rozwojowi wszystkich grup społecznych.

4. Strefa gospodarcza.

Miasto Kamienna Góra to obecnie centrum administracyjne oraz ośrodek kultury i przemysłu. W wyniku przemian gospodarczych końca XX wieku zahamowane zostało funkcjonowanie przemysłu włókienniczego, co w konsekwencji wiązało się z ograniczeniem miejsc pracy. Miasto przeszło również zmiany w profilu produkcyjnym. Rozwój małej przedsiębiorczości przyczynił się jednak do powstania nowych struktur gospodarczych, takich jak przemysł meblarski, spożywczy i handel.

Od 1997 r. na terenie miasta działa jedna z trzech na Dolnym Śląsku stref ekonomicznych, tj. Specjalna Strefa Ekonomiczna Małej Przedsiębiorczości S.A. - KSSEMP (powołana na podstawie ustawy z dnia 20 października 1994 r. *o specjalnych strefach ekonomicznych*). Strefa ta będzie działać do 31 grudnia 2026 r. W Kamiennej Górze znajduje się jej siedziba. Spółka dysponuje terenami inwestycyjnymi o łącznej powierzchni ponad 413 ha, na terenie kilkunastu miejscowości: Jawor, Jelenia Góra, Kamienna Góra, Bolków, Mirsk, Piechowice, Lubań, Zgorzelec, Ostrów Wielkopolski oraz gmin: Gryfów Śląski, Janowice Wielkie, Kamienna Góra, Lubawka, Nowogrodziec, Prusice i Żmigród oraz Krzeszów.

W mieście Kamienna Góra znajduje się aż jedna czwarta całego obszaru strefy. Na terenie miasta wydzielono dwa kompleksy: pierwszy obejmuje tereny po zlikwidowanych zakładach przemysłowych o powierzchni 9,2 ha wraz z zabudowaniami, drugi to teren niezabudowany znajdujący się w północno-zachodniej części miasta i obejmujący obszar 110,24 ha. W mieście, w obrębie KSSEMP działalność prowadzi kilkanaście przedsiębiorstw z kapitałem polskim i zagranicznym. Profesjonalne doradztwo oraz preferencyjne warunki dla przedsiębiorców, korzystnie wpływają na rozwój lokalnych firm i osób chcących założyć własną działalność gospodarczą. Trend ten potwierdza analiza potencjału i konkurencyjności lokalnej gospodarki, rozwój przedsiębiorczości i aktywności mieszkańców miasta Kamienna Góra podany na stronie analiza.monitorrozwoju.pl.

	2018 rok	2019 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Liczba podmiotów gosp. nowo zarejestrowanych w REGON	171	141	137	111	122	123

Liczba podmiotów gosp. wyrejestrowanych z REGON	194	113	61	89	83	85
Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON	2 252	2 270	2 334	2 352	2 362	2 382

Źródło: opracowanie własne, dane z analizy.monitorrozwoju.pl

W mieście Kamienna Góra w okresie od 2019 roku obserwowany był powolny wzrost wskaźnika przedsiębiorczości, mierzony liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz nowo powstających działalności na terenie miasta.

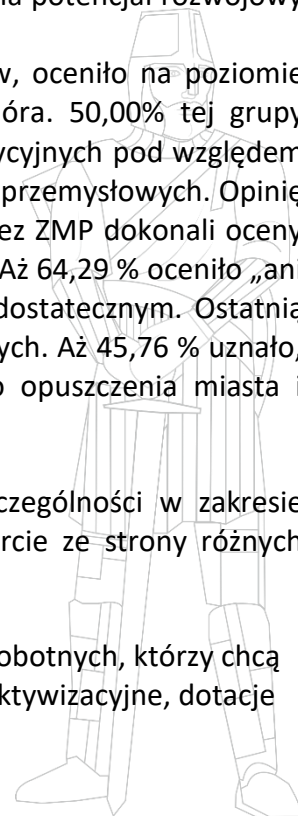
Ciekawe wnioski można wyciągnąć z zestawienia danych odnoszących się do liczby nowo rejestrowanych i wykreślanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON za okres od 2018 do 2023 roku. Wyraźnie widać, że od 2019 roku liczba nowo rejestrowanych podmiotów gospodarczych przewyższyła liczbę podmiotów wyrejestrowywanych z REGON. Warto zauważyć, iż w 2020 roku podmioty gospodarcze prowadzące działalność gospodarczą musiały mierzyć się z restrykcjami i ograniczeniami w funkcjonowaniu w związku z pandemią COVID-19. Spowodowało to w 2021 roku chwilowy spadek liczby nowo rejestrowanych podmiotów gospodarczych i chwilowy wzrost ilości podmiotów gospodarczych wykreślanych z REGON. Od 2022 roku sytuacja ustabilizowała się. Obserwowany jest systematyczny wzrost liczby nowo rejestrowanych podmiotów gospodarczych w REGON, przy w zasadzie stałej liczbie wykreślanych podmiotów.

Ocenę warunków prowadzenia działalności gospodarczej w mieście Kamienna Góra przeprowadzono wśród liderów miasta i przedsiębiorców, będących ważnymi uczestnikami życia zarówno gospodarczego jak i społecznego, w znacznym stopniu wpływającymi na potencjał rozwojowy miasta.

Zgodnie z ankietami przeprowadzonymi przez ZMP, aż 53,57% liderów, oceniło na poziomie średnim przedsiębiorczość i aktywność gospodarczą w mieście Kamienna Góra. 50,00% tej grupy respondentów na poziomie średnim oceniło dostępność nieruchomości inwestycyjnych pod względem uzbrojenia terenu. Taka sama ocena dotyczyła dostępności do lokali i obiektów przemysłowych. Opinię tą potwierdza zdanie przedsiębiorców, którzy w ankiecie przeprowadzonej przez ZMP dokonali oceny miasta Kamienna Góra, jako miejsca do prowadzenia działalności gospodarczej. Aż 64,29 % oceniło „ani dobrze ani źle”, 21,43% oceniło na poziomie dobrym, a 14,29% na poziomie dostatecznym. Ostatnią grupę respondentów stanowiła młodzież ostatnich klas szkół ponadpodstawowych. Aż 45,76 % uznało, że stworzone warunki do prowadzenia własnej firmy niestety zachęcają do opuszczenia miasta i stanowią jego słabą stronę.

Kamienna Góra to miasto z **potencjałem** do rozwoju gospodarczego w szczególności w zakresie przemysłu. Bez wątplenia zaletami rozwoju gospodarczego miasta jest wsparcie ze strony różnych instytucji wspierających rozwój działalności gospodarczej. Oto kilka z nich:

1. **Powiatowy Urząd Pracy w Kamiennej Górze** – oferuje wsparcie dla bezrobotnych, którzy chcą założyć działalność gospodarczą, oraz dla firm poprzez różne programy aktywizacyjne, dotacje na zatrudnienie pracowników i szkolenia.

2. **Kamiennogórska Specjalna Strefa Ekonomiczna Małej Przedsiębiorczości (KSSEMP)** – oferuje preferencyjne warunki dla przedsiębiorców, którzy chcą inwestować na terenie strefy, m.in. zwolnienia podatkowe, pomoc w uzyskaniu finansowania oraz wsparcie przy procedurach administracyjnych.
3. **Lokalna Grupa Działania (LGD) Kwiat Lnu** – wspiera rozwój lokalnych przedsiębiorstw poprzez różne programy grantowe oraz doradztwo w zakresie pozyskiwania funduszy europejskich na działalność gospodarczą.
4. **Dolnośląska Agencja Współpracy Gospodarczej (DAWG)** – oferuje szeroki zakres usług wspierających, takich jak pomoc w poszukiwaniu partnerów biznesowych, doradztwo inwestycyjne, a także możliwość udziału w programach eksportowych i misjach gospodarczych.
5. **Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP)** – zapewnia dostęp do funduszy unijnych oraz programów wsparcia przedsiębiorczości, organizuje szkolenia i warsztaty dla przedsiębiorców.
6. **Inkubator Przedsiębiorczości gminy Kamienna Góra** – ma na celu wspieranie rozwoju lokalnych firm i osób, które chcą założyć własną działalność gospodarczą. Pełni więc funkcję wsparcia i rozwoju lokalnego biznesu, zwiększając szanse na sukces nowych firm w regionie.

Wyzwania dla rozwoju jakie stają przed miastem w pierwszej kolejności wiążą się z:

- migracją i starzejącą się populacją co ogranicza dostępność wykwalifikowanej kadry,
- ograniczoną różnorodnością gospodarczą.

Mimo obecności Kamiennogórskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Małej Przedsiębiorczości, rozwój koncentruje się głównie wokół trzech sektorów: przemysłu meblarskiego, spożywczego i handlu. Małe zróżnicowanie rynku zmniejsza jego odporność na sytuacje zagrożenia wywołane np. pandemią covid 19 lub wybuchem wojny na Ukrainie. Niestety ciągle obserwuje się słaby rozwój turystyczny miasta i regionu. Optymalnym rozwiązaniem jest rozwój miasta jako ośrodka przemysłowego przy jednoczesnym rozwoju jego funkcji turystycznych.

- infrastrukturą i dostępnością transportową.

By w pełni wykorzystać swoje atuty miasto potrzebuje inwestycji w infrastrukturę, a także podejmowania działań w celu zatrzymania młodych mieszkańców w regionie, którzy zasilą lokalny rynek pracy. Jednym z pomysłów władz miasta na jego rozwój jest utworzenie Obszaru Aktywności Gospodarczej oferującego tereny inwestycyjne położone w sąsiedztwie węzła drogi ekspresowej S3. Pomysł ten poddano konsultacjom społecznym. W ankiecie przeprowadzonej przez ZMP w październiku 2024 roku wśród przedsiębiorców, poproszono o opinię czy w Kamiennej Górze niezbędne jest utworzenie Obszaru Aktywności Gospodarczej, oferującego tereny inwestycyjne położone w sąsiedztwie węzła drogi ekspresowej S3 m.in. poprzez budowę infrastruktury technicznej w postaci drogi dojazdowej oraz chodników. **100% respondentów odpowiedziało, że tak.**

Otwarta droga ekspresowa S3 stanowi istotny element rozwoju infrastrukturalnego, który pozytywnie wpływa na jakość życia mieszkańców Kamiennej Góry oraz atrakcyjność tego regionu na mapie Polski i Europy. Lepsze połączenie Kamiennej Góry z większymi ośrodkami przemysłowymi i handlowymi może przyciągnąć inwestorów i przedsiębiorców zainteresowanych rozwijaniem działalności w regionie.

Droga ekspresowa S3 ułatwi dostęp do terenów inwestycyjnych co będzie sprzyjało tworzeniu nowych miejsc pracy i ożywieniu gospodarczemu regionu. Miasto Kamienna Góra nie może zmarnować takiej szansy rozwoju. Dlatego też w ramach środków Drugiej Edycji Polsko-Szwajcarskiego Programu

Rozwoju Miast zaplanowano budowę i uzbrojenie drogi dojazdowej do Obszaru Aktywności Gospodarczej na którą składają się działki inwestycyjne w części należące do Kamiennogórskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Małej Przedsiębiorczości, Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, w części będące własnością miasta oraz w części będące w rękach prywatnych. Sprzedaż działek należących do miasta będzie odbywać się w sposób konkurencyjny.

Pomysł ten wpisuje się w:

1. Strategię Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 roku przyjętej Uchwałą nr XLIX/331/18 Rady Miasta Kamienna Góra z dnia 29 sierpnia 2018 roku (str. 61 ww. strategii).

Cel strategiczny 2. Rewitalizacja.

Priorytet 2. Sprawna i efektywna infrastruktura.

Działanie 2.2.1. Budowa dróg i poprawa ich parametrów technicznych.

Efektywnie funkcjonująca infrastruktura drogowa podnosi standard życia mieszkańców oraz uelastycznia rynek pracy, a tym samym wpływa na atrakcyjność Aglomeracji jako miejsca zamieszkania oraz prowadzenia działalności gospodarczej. Rozwój mniejszej infrastruktury wymaga podjęcia działań zmierzających do budowy nowych dróg, poprawy stanu dróg istniejących oraz rozbudowy i modernizacji infrastruktury towarzyszącej.

2. Strategię Rozwoju Miasta Kamienna Góra na lata 2017-2025 przyjęta Uchwałą nr XXXIII/224/17 z dnia 26 kwietnia 2017 roku.

Cel strategiczny. Zrównoważony rozwój gospodarczy (str. 57 ww. strategii).

Zadanie operacyjne – Przygotowanie i zbrojenie terenów inwestycyjnych ze środków zewnętrznych – krajowych i UE.

Cel strategiczny. Ład przestrzenny.

Zadanie operacyjne – Usprawnienie systemu komunikacyjnego, remonty dróg gminnych i budowa nowych dróg.

Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2030 (<https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/krajowa-strategia-rozwoju-regionalnego>).

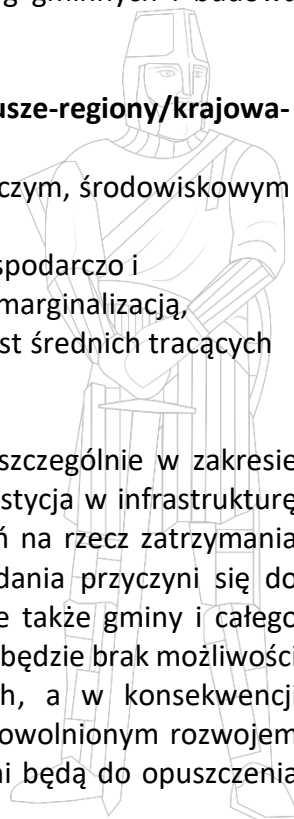
1. Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym:

I. Kierunek działań 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo i

Działanie 1.1.2. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją,

II. Kierunek działań 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

Kamienna Góra to miasto z potencjałem do rozwoju gospodarczego, szczególnie w zakresie przemysłu i turystyki. By w pełni wykorzystać atuty miasta konieczna jest inwestycja w infrastrukturę poprzez utworzenie Obszaru Aktywności Gospodarczej i podejmowanie działań na rzecz zatrzymania młodych mieszkańców, którzy zasilą lokalny rynek pracy. Realizacja tego zadania przyczyni się do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej nie tylko miasta Kamienna Góra, ale także gminy i całego powiatu kamiennogórskiego. Skutkiem zaniechania podjęcia powyższych działań będzie brak możliwości wykorzystania nowych, do tej pory niedostępnych terenów inwestycyjnych, a w konsekwencji pozyskiwania nowych inwestorów. W długim okresie skutkować będzie to spowolnionym rozwojem gospodarczym miasta, w konsekwencji młodzi wykształceni ludzie zmuszeni będą do opuszczenia

miasta w celu poszukiwania atrakcyjnej oferty pracy. W efekcie migracji osób młodych, osoby starsze pozostające na terenie miasta dotknięte zostaną samotnością, brakiem opieki i wymagać będą stałej specjalistycznej opieki medycznej. Sytuacja ta przełoży się również na spadek zainteresowania losami miasta i brak aktywnego udziału w ofercie kulturalno-rozrywkowej miasta. Ponoszone wówczas przez miasto nakłady na tworzenie i modernizację Ośrodka Wypoczynku Świątecznego Zalew nie znajdzie grupy odbiorców. W efekcie spadnie zainteresowanie miastem przez nowych inwestorów, zahamuje się rozwój nowych dziedzin przemysłu. Tracąca funkcje społeczno-gospodarcze Kamienna Góra nie wykorzysta swojego atrakcyjnego położenia - miasta graniczącego z Czechami.

Pomysł ten wpisuje się w **Cel szczegółowy I** Polsko Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast - „**Promowanie wzrostu gospodarczego i dialogu społecznego, zmniejszanie bezrobocia (wśród młodzieży) oraz obszar tematyczny (OT 2) „Finansowanie dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw”**”.

Wskaźnik W01R – Liczba utworzonych miejsc pracy. Wskaźnikiem tym może być rozliczane przedsięwzięcie polegające na przygotowaniu terenów, budowy infrastruktury technicznej i udostępnianie przestrzeni do działalności gospodarczej.

5. Strefa przestrzenna.

5.1. Ochrona środowiska.

Obecnie każda nowoczesnie funkcjonująca gmina powinna skutecznie zarządzać środowiskiem, wdrażając kompleksowy system planowania i wykonywania działań zgodnych z zasadą zrównoważonego rozwoju, które skierowane byłyby na racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska, ich ochronę oraz odnowienie. Strefy intensywnej zieleni w połączeniu z rzekami lub zbiornikami retencyjnymi tworzą zielono-niebieski szkielet miasta. Kamienna Góra pozostaje w bliskim obustronnym kontakcie zabudowy, w tym śródmiejskiej z korytami rzek. Wyjątkowy krajobraz i klimat rzek z zalewem położonym w środku miasta stanowi także ważną atrakcję turystyczną obecnie wciąż nie wykorzystaną. Przestrzeń zielona w mieście sprzyja promowaniu zdrowego stylu życia, poprawia samopoczucie mieszkańców.

Sytuacja ta skłoniła władze miasta do podejmowania działań zmierzających do pozyskania środków zewnętrznych na modernizację terenu Ośrodka Wypoczynku Świątecznego Zalew. Teren ten jest miejscem wykorzystywanym do organizacji bezpłatnych i dostępnych dla wszystkich imprez plenerowych. Biorą w nich udział mieszkańcy zarówno z terenu gminy, miasta i powiatu, a także turyści. Zalew jest także miejscem intensywnie użytkowanym przez uczniów szkół w szczególności ponadpodstawowych prowadzonych przez powiat kamiennogórski. Uczniowie często odbywają tam lekcje wychowania fizycznego. Teren wykorzystywany jest także przez klasy wojskowe do ćwiczeń z musztry wojskowej.

Zmodernizowany Zalew stanie się otwartą i bezpłatną przestrzenią dla osób starszych szukających schronienia w okresie upałów, miejscem odpoczynku i rekreacji dla całych rodzin. Będzie miejscem wspólnych spotkań i integracji pokoleniowej, a także organizacji bezpłatnych imprez dla mieszkańców i turystów. Zmodernizowany Ośrodek Wypoczynku Świątecznego Zalew stanie się wizytówką polsko-czeskiego pogranicza i będzie identyfikował miasto Kamienna Góra jako zielone serce powiatu. Stanie się inspiracją dla władz zarówno miasta, gminy jak i powiatu do organizowania gier terenowych, prowadzących po zabytkach i atrakcjach turystycznych pogranicza.

Skutkiem zaniechania podjęcia powyższych działań będzie utrata funkcji Zalewu jako wizytówki miasta. Zdecydowanie wpłynie to naubożenie oferty turystycznej regionu. Zarówno na terenie miasta

Kamienna Góra, ale także gminy i powiatu zabraknie atrakcyjnego nowoczesnego i przyjaznego miejsca do aktywnego i rodzinnego spędzania wolnego czasu i integracji pokoleniowej.

Ponieważ zadanie to wpisuje się w **Cel szczegółowy III** Ochrona środowiska i klimatu, **Obszar tematyczny (OT 9)** Ochrona przyrody i różnorodność biologiczna Polsko Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast, miasto Kamienna Góra podjęło działania zmierzające do opracowania Wstępnej Propozycji Projektu i aplikowania w ramach środków Drugiej Edycji Szwajcarskiej Pomocy.

Wskaźniki:

W34R – Liczba mieszkańców mających dostęp do nowych lub zmodernizowanych terenów zielonych lub obiektów zielonej infrastruktury.

W35P- powierzchnia terenów zielonej infrastruktury (tj. parki kieszonkowe, chodniki z przepuszczalną nawierzchnią, dachy zielone) oraz terenów zieleni miejskiej (tj. parki rekreacyjne, tereny zielone osiedli, trawniki) na terenach zurbanizowanych (ha).

Starania władz miejskich są odpowiedzią na potrzeby mieszkańców w zakresie poprawy estetyki miasta i jego walorów przyrodniczych.

W październiku 2024 roku dokonano badania opinii społecznej. Badanie za pośrednictwem anonimowych ankiet, przeprowadził ZMP w trzech grupach społecznych: młodzieży, liderów miasta i przedsiębiorców. Ankietowaną młodzież poproszono o udzielenie odpowiedzi na pytanie „Co może Cię zachęcić do mieszkania w Mieście, tzn. jest jego silną stroną, a co może Cię zachęcać do jego opuszczenia – jest słabą stroną Miasta?” Aż 93% ankietowanych wskazało, że estetyka i walory turystyczne zachęcają do opuszczenia miasta i stanowią jego słabą stronę. Podobną opinię wyrazili liderzy miasta, gdzie 42,86% spośród ankietowanych, średnio oceniło dostępność terenów o walorach przyrodniczych – tereny zielone, parki, ogrody, akweny. Z kolei aż 60,71% pozytywnie ustosunkowało się do pomysłu utworzenia nad Zalewem otwartego kompleksu basenów przy znacznym współudziale środków zewnętrznych w postaci dotacji. Opinie w grupie przedsiębiorców na temat estetyki otoczenia i jakości przestrzeni publicznych potwierdzają ogólne złe nastawienie. Aż 42,86% uważa bowiem, że estetyka i jakość przestrzeni publicznych jest słabą stroną miasta i stanowi jego deficyt. Pomimo takiej opinii tylko 21,43 % ankietowanych z tej grupy społecznej jest zainteresowanych utworzeniem nad Zalewem otwartego kompleksu basenów przy znacznym udziale środków zewnętrznych.

Zadanie modernizacji Ośrodka Wypoczynku Świątecznego Zalew wpisuje się w:

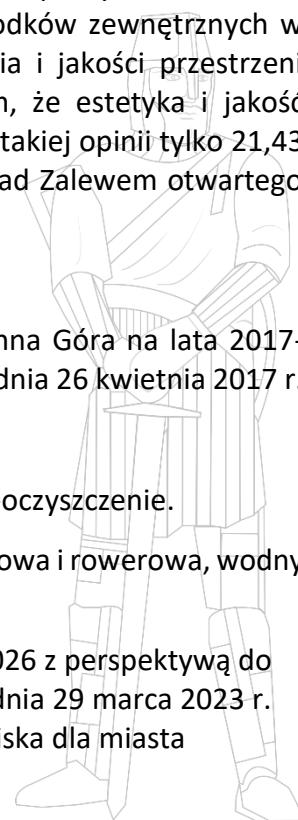
1. Cele strategiczne miasta określone w Strategii Rozwoju Miasta Kamienna Góra na lata 2017-2025, przyjętej Uchwałą Nr XXXIII/224/17 Rady Miasta Kamienna Góra z dnia 26 kwietnia 2017 r.

Cel strategiczny: Ład przestrzenny.

Zadania operacyjne: Budowa jazu wraz z ujęciem do Zbiornika wodnego Zalew -oczyszczenie.

Budowa centrum rekreacyjnego nad zbiornikiem Zalew – skate park, ścieżka biegowa i rowerowa, wodny park zabaw, amfiteatr. **(str. 58 strategii).**

2. Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kamienna Góra na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 r. przyjęty Uchwałą Nr LXIX/442/23 Rady Miasta Kamienna Góra z dnia 29 marca 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska dla miasta Kamienna Góra” **(str. 66 programu).**

Obszar interwencji: Zasoby naturalne oraz gospodarowanie terenami.

Cel: Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów.

Kierunek interwencji: Zrównoważony rozwój turystyki.

Nazwa zadania: Reklama Gminy pod kątem atrakcyjności turystycznej i walorów przyrodniczych; zwiększenie atrakcyjności turystycznej zbiornika wodnego Zalew.

6. Udział partnera krajowego i współpraca bilateralna.

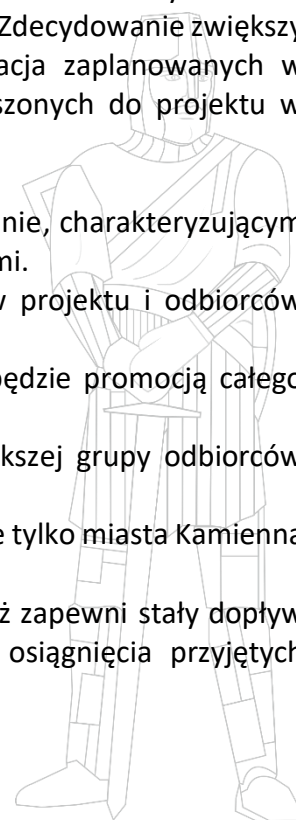
Przed przystąpieniem do przeprowadzenia diagnozy potrzeb miasta Kamienna Góra zauważono potrzebę włączenia do niej partnerów powiązanych ze sobą w ramach tego samego obszaru funkcjonalnego, charakteryzującego się podobnymi cechami i problemami społeczno-gospodarczymi i przestrzennymi. Interesariuszami konsultacji społecznych przeprowadzonych w formie anonimowych ankiet zostały trzy grupy respondentów uznanych za szczególnie ważnych ze względu na ich rolę i wpływ zarówno na kształtowanie lokalnej opinii społecznej, jak też podejmowane decyzje w sferze publicznej.

Wytypowane osoby pochodziły w szczególności z terenu powiatu oraz miasta i gminy Kamienna Góra. Zauważono, że zaplanowane zadania do realizacji w ramach projektu spotkały się z ogromnym zainteresowaniem wśród respondentów i wywoływały wiele emocji. Niektóre z otwartych pytań pozwalały na wyrażanie opinii i formułowanie wniosków. Zauważono wówczas, że problemy i potrzeby mieszkańców miasta Kamienna Góra stanowią również problemy i potrzeby mieszkańców gminy i powiatu.

Włączenie zatem gminy i powiatu do realizacji projektu jako partnera krajowego jest absolutnie zasadne, gdyż projekt realizować będzie wspólne cele, a korzyści z niego rozwiążą wspólne problemy mieszkańców miasta, gminy i powiatu. Dodatkowo większa grupa odbiorców ostatecznych zadań przyjętych do realizacji w ramach projektu, zwiększy efekt osiągniętych korzyści. Zdecydowanie zwiększy się liczba osób zadowolonych korzystających z rezultatów projektu. Realizacja zaplanowanych w projekcie działań pozwoli także na integrację podmiotów publicznych zaproszonych do projektu w charakterze partnera krajowego.

1. Udział partnerów krajowych w projekcie uzasadnia potrzeba:

- przeprowadzenia diagnozy na całym obszarze powiązanim ze sobą funkcjonalnie, charakteryzującym się podobnymi cechami i problemami społeczno-gospodarczymi i przestrzennymi.
- wspólnej promocji projektu – większa promocja zwiększa ilość uczestników projektu i odbiorców ostatecznych.
- wspólna promocja nie tylko miasta, ale także gminy i powiatu skutkować będzie promocją całego regionu.
- udział partnerów krajowych pozwoli na informowanie i aktywizowanie większej grupy odbiorców ostatecznych zaplanowanych działań.
- korzyści osiągnięte z realizacji projektu będą korzyściami dla całego regionu, a nie tylko miasta Kamienna Góra.
- udział partnerów krajowych będzie gwarantem dobrej realizacji projektu, gdyż zapewni stały dopływ odbiorców ostatecznych, przez co zmniejszy się prawdopodobieństwo nie osiągnięcia przyjętych wskaźników realizacji projektu.

- partnerzy projektu oraz ich odbiorcy ostateczni uczestniczyć będą w wyjazdach studyjnych w celu poznania doświadczeń i dobrych praktyk stosowanych w placówkach wielopokoleniowych w miastach szwajcarskich.
- po zakończeniu projektu możliwa i konieczna będzie dalsza współpraca podmiotów publicznych w zakresie wdrożonych nowych rozwiązań zarówno w sferze gospodarczej, społecznej i przestrzennej.
- udział partnerów krajowych wpłynie na promowanie funduszy szwajcarskich wśród większej grupy odbiorców miast i powiatów partnerskich zarówno po stronie polskiej ale i partnerów zagranicznych.
- realizacja projektu w partnerstwie zacieśni więzi między partnerami i zachęci do dalszego aplikowania o środki zewnętrzne w celu poprawy jakości życia mieszkańców z obszarów powiązanych ze sobą funkcjonalnie.

2. Realizacja projektu przez miasto Kamienna Góra samodzielnie i jedynie na swoim obszarze wiązałaby się z wieloma zagrożeniami. Przede wszystkim diagnoza potrzeb miasta i mieszkańców byłaby błędna i nieprawdziwa.

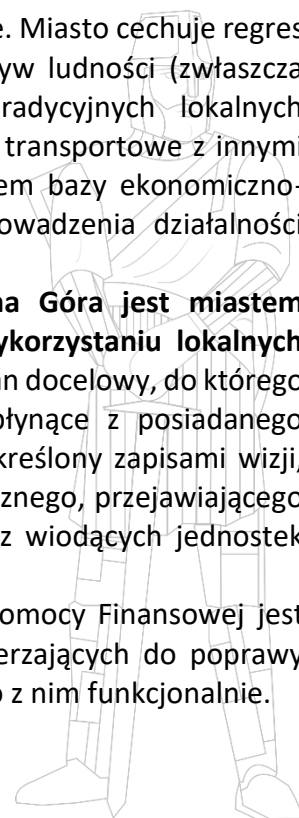
3. Możliwość zawarcia współpracy bilateralnej jest dla Kamiennej Góry jedyną i niepowtarzalną szansą na poznanie wielopokoleniowych placówek działających na terenie Szwajcarii. Doświadczenia i dobre praktyki w działających placówkach międzypokoleniowych staną się inspiracją i skarbnicą wiedzy dla władz miejskich i powiatowych, a także pracowników dziennego domu, przedszkola i żłobka. Władze miasta razem z partnerami krajowymi dołożą wszelkich starań by rozpoczęta współpraca z partnerem szwajcarskim była kontynuowana po zakończeniu okresu trwałości projektu.

7. Podsumowanie

Miasto Kamienna Góra to miasto średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze. Miasto cechuje regres w rozwoju, utrata funkcji społeczno-gospodarczych i administracyjnych, odpływ ludności (zwłaszcza wykształconej w wieku produkcyjnym) do dużych ośrodków, upadek tradycyjnych lokalnych przemysłów, starzejące się społeczeństwo, a także niedostateczne powiązania transportowe z innymi miastami. Wskazane problemy skutkują znaczącym i postępującym osłabieniem bazy ekonomiczno-finansowej miasta, grożąc dalszym pogarszaniem się warunków życia i prowadzenia działalności gospodarczej.

W wizji rozwoju miasta określonej w Strategii Rozwoju Miasta „**Kamienna Góra jest miastem zapewniającym trwały harmonijny rozwój gospodarczy i społeczny przy wykorzystaniu lokalnych zasobów i walorów oraz dogodnego położenia komunikacyjnego**” określono stan docelowy, do którego lokalne władze oraz ich partnerzy będą dążyć wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w otoczeniu. Stan docelowy określony zapisami wizji, przewiduje stworzenie warunków do trwałego rozwoju gospodarczego i społecznego, przejawiającego się funkcjonowaniem Gminy Miejskiej Kamienna Góra w charakterze jednej z wiodących jednostek Aglomeracji Wałbrzyskiej.

Możliwość pozyskania środków z Drugiej Edycji Polsko Szwajcarskiej Pomocy Finansowej jest niepowtarzalną szansą dla Kamiennej Góry do wprowadzenia rozwiązań zmierzających do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej oraz turystycznej miasta i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie.

Wdrożone rozwiązania w przyszłości zaowocują poprawą życia mieszkańców, rozwojem gospodarczym i przestrzennym. Przyczynią się także do wspólnej promocji regionu, pozwolą na usunięcia miasta Kamienna Góra z listy miasta tracących swoje funkcje społeczno-gospodarcze.

